

SARIOĞLAN İLÇESİ

İLÇENİN TARİHİ

Sarioğlan İlçesinin kuruluşu hakkında kesin bir bilgi yoktur. Eski bir yerleşim merkezi olduğu söylenmektedir. Osmanlı İmparatorluğu zamanında Pınarbaşı ilçesine bağlı küçük bir yerleşim merkezidir. Bünyan'ın ilçe oluşundan sonra Bünyan ilçesine bağlanmıştır. İlçeye bağlı Palas ve Karaözü kasabaları daha eski yerleşim merkezleridir.

COĞRAFİ YAPI

1929 yılında Haydarpaşa-Kars demiryolu ilçe içinden geçerek batı ve doğuya ulaşımı kolaylaştırmıştır. Demiryolu üzerine kurulan istasyon halkın büyük bir ihtiyacına cevap vermiştir. Sivas-Kayseri karayolu ilçenin yakınından geçmektedir. Sarioğlan ilçesinin Kayseri'ye uzaklığı karayolundan 61 km.dir. Yol sürekli açıktır.

Sarioğlan ilçesi 1948 yılında Kesdoğan çayının taşmasıyla sel baskınına uğramıştır. Eski yerleşim yerini terk eden ilçe sakinleri bugünkü yerine taşınmıştır. Eski yerleşim yeri ilçenin kuzeydoğusundadır. İlçe kuzeybatıdan Felahiye-Özvatan, doğuda Akkışla-Gemerek, güneyinde Bünyan, batıda Kocasinan ilçeleri ile çevrilmiş bulunmaktadır. Sarioğlan ilçesinin toprakları çevresindeki düzlükler ve bunları kuşatan çiplak engebeli, sırt ve yamaçlardan meydana gelmektedir. Dağlar daha ziyade ufak toprak ve taş yığınlarının meydana getirdiği sıra halinde tepeleri andırır. Beştepeler, üçtepeler, hamburnu tepesi, kepirçe dağı, altıparmak tepeleri yüksektir. Yöreiy çevreleyen belli başlı dağlar şunlardır; Palas kasabası ile ilçe merkezi arasındaki Demirhan dağı, Sarioğlan ilçesi'nin batısındaki Kuşaklı, Palas, Üzerlik, Ömerhacılı arasında Kocadağı, kuzeydoğuda Kepirçe dağı, Gaziler ile Özvatan ilçesi arasındaki Sultansekisi Dağı, Gaziler kasabası ile Çayıralan arasındaki Akdağ ve Keçikalesi dağları mevcuttur. En büyük dağ Keçikalesi olup, 1500 m. yüksekliğindedir.

Türkiye'nin en büyük nehri olan Kızılırmak Karaözü kasabasından itibaren Sarioğlan ilçe hudutlarına girer. Kale, Burunören, Üzerlik köyleri arasından geçerek ilçe sınırlarını terk eder. Kızılırmak üzerinde iki yerde geçit vardır. Birincisi; Şahrük Bey tarafından yaptırılan sekiz gözlü tarihi taş köprüdür. Köprü her türlü ulaşımaya elverişlidir. İkincisi;

Küpeli kasabası ve Üzerlik köyleri arasında yapılan demir direkler üzerine oturtulan köprüdür. Bu köprü de ulaşımaya açıktır. İlçenin bir diğer önemli akarsuyu Toros Dağlarından çıkıp Burunören köyü sınırlarında Kızılırmak nehrine dökülen Kesdoğan çayıdır. Çay üzerine bentler yapılarak arazinin sulanması sağlanmıştır. İlçe topraklarını ikiye bölen ve uzunluğu 45 km.yi bulan bu çay üzerinde dört tane köprü vardır. İlkbahar ve sonbaharda yağışların fazla olduğu zamanlarda taşmaktadır.

İç Anadolu hüküm süren kara iklimi hüküm sürmektedir. Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlıdır. Ortalama yağış 350-400 mm. olup, yağışın önemli kısmı ilkbahar ve kış aylarında düşmektedir. Bitki örtüsü; Kızılırmak boyunca küçük boylu bitki türü mevcuttur. Kaymakamlık tarafından Alamettin, Gaziler kasabalarında, Ömerhacılı köyünde büyük çaplı ağaç dikimi başlamıştır. 40 dekarlık alana Sarioğlan Kaymakamlığına 75.Yıl Cumhuriyet Hatıra Ormanı yapılmıştır.

EKONOMİK YAPI

İlçe merkezi ile bütün köy ve kasabalarda halkın büyük çoğunluğu geçimini tarımdan temin etmektedir. Yağışların yetersizliği ve yeterli sulama suyunun bulunmaması nedeniyle ilçe genelinde hububat nadas sistemi uygulanmaktadır.

Son yıllarda şeker pancarı tarımı artmış olup, 11.900 dekada şeker pancarı tarımı yapılmaktadır. Ancak sulama suyunun yetersizliği hem maliyeti artırmakta hem de yeterli verim alınamamaktadır. Yemeklik baklagillerin ekimi 3.000 dekar civarında kalmaktadır. İlçede sebzeçilik daha çok aile ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak yapılmaktadır. Karaözü ve Çiftlik kasabalarında meyvecilik mevcut olup, sulama suyunun mevcut olduğu köylerde de meyvecilik yapılmaktadır. İlçenin temel geçim kaynağı hububat tarımıdır. Yaklaşık 250.000 dekar çayırılık mevcut olup, mera ve çayırıklardan yeterince yararlanılamamaktadır. Alamettin ve Gaziler kasabalarında 30.000 dekar civarında ormanlık alan mevcuttur.

13.500 adet büyükbaş (kültür ırk 5.500, melez 6.100, yerli 1.900) hayvan varlığının yaklaşık 7.600 adedi sağılmakta olup, ortalama günlük süt üretimi 76 tondur.

Sağılan ineklerin % 68'i Merkez, Palas ve Çiftlik kasabalarında yer almaktadır. Akin, Muratbeyli, Düzencik, Sofumahmut, Tatılı, Üzerlik köyleri ve Alamettin kasabasında süt hayvancılığı önemli geçim kaynağı durumundadır.

İlçemizde küçük bir sanayi (elektrikçi, kaynakçı, oto boyacı, motor tamircisi) bulunmaktadır. Ayrıca ilçede hububat, baklagiller, un, kepek, küspe, yem alım satımı ile beyaz eşya ve mobilyacılık ticaretiyle uğraşan esnaf bulunmaktadır.

SOSYAL YAPI

İlçe merkezinde genellikle konutlar tek katlı bahçeli olmakla beraber Resmi binalar dışında çok az miktarda çoğunluğu yurtdışındaki işçilerin yaptırmış olduğu betonarme binalar mevcuttur. Diğerleri yığma tipi binalardır. Merkezde sosyal konutların yapıldığına da rastlanmaktadır. Toplu konut kooperatifinin faaliyeti devam etmektedir.

TUZLA GÖLÜ

İlçesi	Sarıoğlan	Pafta	
Köy	Palas	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 25.06.1993-1492		
Bugünkü Kullanımı	Göl		

Tanımı

Tuzla Gölü Kayseri'nin 40 km. kuzeydoğusunda bulunan palas ovasının bir parçasıdır. Gölün en önemli su kaynaklarını, göle doğudan giren Değirmen Deresi, güneydoğusunda bulunan yertaşpınar, güneyinde yer alan Körpınar, Başpınar ve Soğukpınar oluşturur. Yer altı, yağmur suları ve gölün doğusunda bulunan bataklık alanların taşkın suları ise gölü besleyen diğer su kaynaklarıdır Türkiye'de bulunan tüm kuş türlerinin büyük bir kısmını barındıran Tuzla Gölü'nün çevresi çamurluk alanlar, tuzcul bitki bozkırları, tatlı su düzlükleri, sazlık ve bataklıklar, kayalıklar ve tepelerle çevrilidir. Tuzla Gölü ve çevresinde 240 bitki türü, 27 memeli türü, 26 sürüngen türü, 116 adette kuş türü tespit edilmiştir. Türkiye kuşları kırmızı listesi ve IUCN kırmızı listesine göre nesli tehlike altında olan türler arasında bulunan toy, büyük cılıbıt, akça cılıbıt, angıt, mahmuzlu kızkuşu, küçük kerkenez vb. kuş türlerinden bazıları göç döneminde bölgede görülmekte, bazıları ise bölgede üremektedir. Işıl lalesi bölgeye endemik bir tür olup, dünyada sadece Sultansazlığı'nda ve Tuzla Gölü'nde bulunan Elymus Elongatus (host) runemark ise gölün doğu ve kuzey kıyılarına yayılmış durumdadır. Ayrıca gölün kuzeyinde 1 derece arkeolojik sit alanı olarak tescilli Çardakhöyük bulunmaktadır. Tuzlu bir ekosisteme sahip sulak alan olan Tuzla Gölü'nde oluşan Tuz Gölü yakınındaki halk tarafından geleneksel yöntemlerle tuz çıkarılarak kullanılmaktadır.

DÜZENCİK TÜMÜLÜSLERİ

İlçesi	Sarıoğlan	Pafta	
Köy	Düzencik	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Köyünü		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTKVK- 25.09.2003-3398		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Köyünü mevkiinde bulunan dört adet tümülüsün üçü; Düzencik-Çiftlik yolunun güneyinde, biri ise kuzeyinde bulunmaktadır. Üzerinde çok sayıda kaçak kazı çukuru bulunan tümülüslerden yolun kuzeyinde bulunanının çapı yaklaşık 20 m. , diğer üçünün ise yaklaşık 15 m. dir.

KURUCAOVA TÜMÜLÜSÜ

İlçesi	Sarıoğlan	Pafta	
Köy	Akin	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Kurucaova		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTKVK- 25.09.2003-3398		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Akin Köyünü yaklaşık 3 km. doğusunda yer alan tümülüs; 6-7 m. yükseliğinde, 25-30 m. çapındadır. Tümülüs üzerinde, kepçe ile tabana kadar açılmış kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Tümülüsde ki büyük tahribata rağmen mezar odasına ulaşamadığı tahmin edilmektedir.

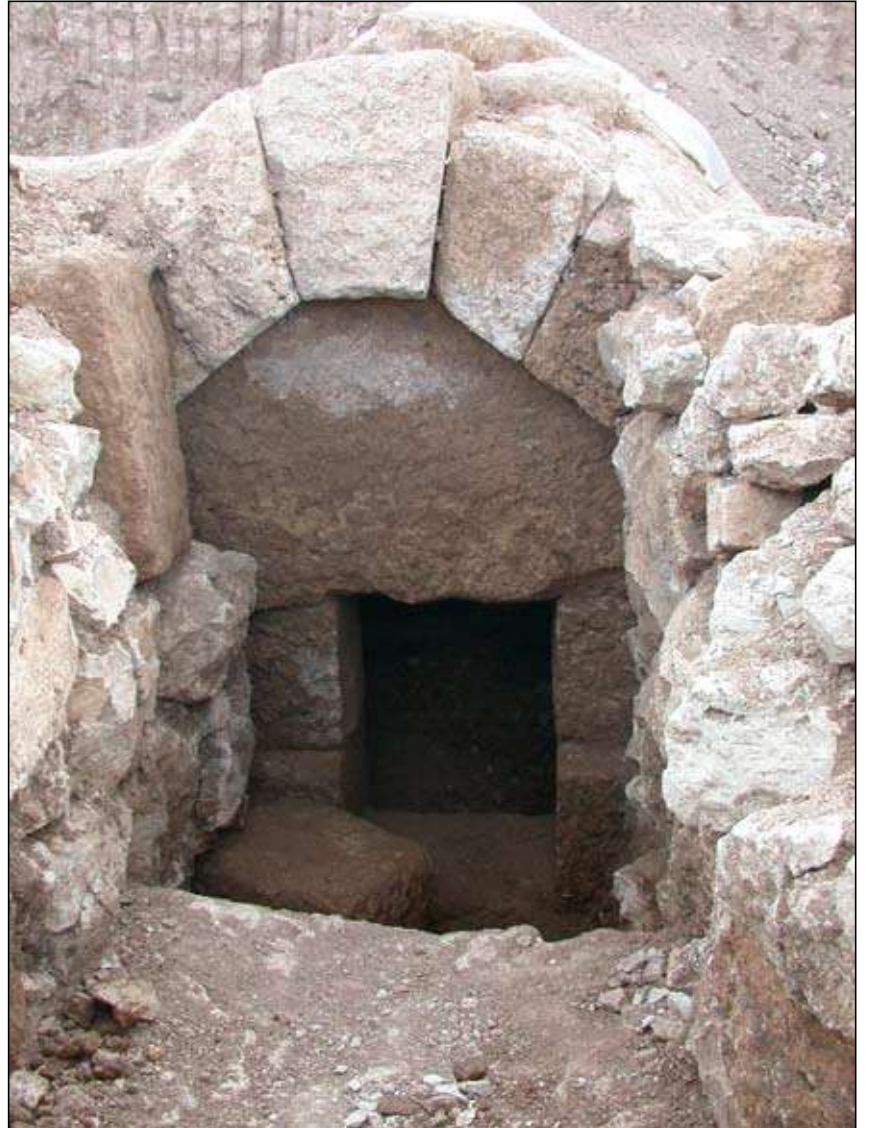
ALEMDAR(KALENDER)TEPE TÜMÜLÜSÜ

İlçesi	Sarioğlan	Pafta	
Köy	Ebulhayır	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Kalender (Alemdar Tepesi)		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTKVK- 25.09.2003-3398		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Ebulhayır köyünün yaklaşık 1.5 km. kuzey doğusunda bulunan Alemdar tümülüsünün çapı yaklaşık 25 m. dir. Kayseri Müze Müdürlüğünce 2006 yılında kurtarma kazısı yapılmış olup mezar yapısı açığa çıkartılmıştır.

Mezar yapısına moloz taşlardan yapılmış bir dramosla ulaşılmakta olup, mezar bir adet ön oda ve hemen devamında bir ana (cesedin bulunduğu bölüm) odadan oluşmaktadır. Bölgede bulunan yonu taşlardan yapılan mezarın iç kısmı düzgün, dış kısmı kaba bırakılmıştır. Ön odaya ve asıl odaya kare şeklindeki bir kapıyla girilmektedir. Zamanında soyulmuş olan mezarda herhangi bir buluntu ele geçmemiştir.

BEŞTEPELER TÜMÜLÜSÜ

İlçesi	Sarıoğlan	Pafta	
Köy	Tatılı	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Beştepeler		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTKVK- 25.09.2003-3398		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Beştepeler mevkiinde bulunan dört adet tümülüsün; biri Kayseri-Sivas yolunun kuzeyin de, diğerleri ise güneyin de yer almaktadır. Yaklaşık 25 m. çapında olan 1 nolu tümülüsün üzerinde yer alan kaçak kazı çukurlarından birinde mezar odasının kesme taş duvarları görülmektedir. Yaklaşık 15 m. çapında ki 2 nolu tümülüsün üzerinde üç adet kaçak kazı çukuru bulunmaktadır. Tümülüsün batı kısmındaki kaçak kazı çukurunda mezar odası açığa çıkartılmıştır. Kayseri-Sivas yolunun kuzeyin de yer alan 4 nolu tümülüs, yaklaşık 15 m. çapında olup kaçak kazı çukurlarından birinde mezar odası açığa çıkartılmıştır.

SULTANSEKİSİ TÜMÜLÜSÜ

İlçesi	Sarıoğlan	Pafta	
Köy	Çiftlik Kasabası	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Sultansekisi		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTKVK- 25.09.2003-3398		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Sultansekisi mevkiinde, Çiftlik Kasabasının 1.5 km. güneyinde bulunan tümülüs, yaklaşık 20 m. çapındadır. Kaçak kazı çurları mevcuttur. Üzerinde oldukça fazla kaçak kazı çukuru bulunmaktadır. Kaçak kazılar nedeniyle yayvan bir tepecik şekline dönüşmüştür.

YASSIDAĞ HÖYÜĞÜ

İlçesi	Sarıoğlan	Pafta	
Köy	Palas Belediyesi	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak	Hazine		
Mülkiyeti	Palas Belediyesi		
Tescil Durumu	KKTVKK- 23.09.1990-829		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Yassıdağ Höyüğü M.Ö. III. bin ile Hellenistik devirler arasında yerleşim görmüştür. Yüzeide bu dönemlere ait seramik örnekleri görülmüştür. Höyük doğal bir kayalık üzerine oturmuştur. 250 m. uzunluğunda, 100 m. genişliğinde, 40 m. yüksekliğinde oval şeklinde olup "Kaletipi" yerleşme örneklerine girmektedir. Höyüğün üzerinde yakın tarihlerde yapılmış stabilize bir yol bulunmaktadır. Prof. Dr. Kutlu Emre tarafından höyükte bilimsel bir kazı yapılmıştır.

UZUNKAYA HÖYÜĞÜ

İlçesi	Sarıoğlan	Pafta	J35c19-c20d
Köy		Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Güzelyazı		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 24.01.2006-479		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Uzunyakaya Höyüğü düz tarım arazisinde bulunmaktır. Yaklaşık 150 m. çapındaki höyük, kaçak kazılar sonucu oldukça tahrip edilmiş durumdadır. Tepenin kuzeydoğusundaki kaçak kazı çukuru ve höyük eteklerinde ki kaçak kazı çukurlarında duvar örgülerine rastlanmıştır. Az sayıda seramik buluntuya rastlanmıştır.

KÖY ODASI

İlçesi	Sarioğlan	Pafta	11
Köy	Çiftlik Kasabası	Ada	
Mahalle	Dervişağa	Parsel	4479
Mevkii			
Sokak	Kayseri Caddesi		
Mülkiyeti	Özel		
Tescil Durumu	KKTVKKBK- 22.03.2007-754		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Ulu Cami'nin batısında yer alan yapı, kerpiçten ve tek katlı olarak yapılmıştır. Tek mekandan oluşan yapının iç kısmında eski yazı ve kalem işi olarak 1287 tarihi okunmaktadır. Yapı; daha önce köy odası, yakın geçmişte ise konut olarak kullanılmıştır. Yapıya kuzeyde bulunan ahşap kapıdan girilmektedir. Odanın güney duvarı üzerinde bir ocak ve gömme dolap bulunmaktadır. Mekanın kuzeyinde yörede Mimseki olarak adlandırılan yüksek ahşap sedir yer almaktadır. Sedirin altında, banyo olarak kullanılan bölme yer almaktadır. Doğu ve batı duvarları boyunca 15 cm. yüksekliğinde ahşap sedirleri olan odanın, tüm duvarlarında bitkisel motiflerden oluşan kalem işi süslemeler yer almaktadır. Ahşap işlemeli tavan, genel olarak sağlam durumdadır.

İSTASYON BİNASI

İlçesi	Sarıoğlan	Pafta	
Köy		Ada	135
Mahalle		Parsel	1
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	TCDD		
Tescil Durumu	KKTVKBK- 24.01.2006-479		
Bugünkü Kullanımı	İstasyon Binası		

Tanımı

Tren hattına paralel, dikdörtgen planlı, iki katlı yapıdır. Yapının ön cephesindeki yuvarlak kemerli girişi; gişe holü ve bekleme salonuna açılır. Ana binaya bitişik olan ambar binası tek katlıdır. Dikdörtgen pencere üst kat lojman olarak kullanılmaktadır. Kıрма çatısı sonradan saç ile kaplanmıştır.

ŞAHRUH KÖPRÜSÜ

İlçesi	Sarıoğlan	Pafta	
Köy	Karaözü Kasabası	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GEEAYK-14.03.1980-11789		
Bugünkü Kullanımı	Köprü		

Tanımı

13. yy. tarihlenen yapının kitabesinde; 1538-1539 yıllarında Dulkadiroğullarından Şahrüh Bey oğlu Mehmet Han tarafından tamir edildiği yazılıdır. Köprü'nün doğu yakasında, kuzeye bakan tarafta birinci kemer gözü üzerinde bulunan ve sonradan konulduğu anlaşılan kitabede ise 1911-1913 tarihi görülmektedir. İkinci kemer gözünün güneye bakan kilit taşı üzerinde, 1959 tarihi yazılıdır. Ayrıca 1935 yılında karayolları tarafından bir onarım yapıldığı bilinmektedir. Kesme taşlarla, sekiz gözlü ve sivri kemerli olarak inşa edilen köprü'nün; uzunluğu 155 m. , genişliği ise 5.5 m. dir. Bütün kemer ayakları ön ve arkasında üçgen seyanlar mevcuttur. Orta kemer açıklığı daha geniş ve yüksek tutulmuştur. Yanlara doğru yükseklik azalmakta olup, yapılan onarımlar sırasında bazı kemerler yuvarlak kemer olarak değiştirilerek, köprü üzerine atılan dolgu malzeme korkuluk yüksekliğini azaltmıştır.

ULU CAMİİ

İlçesi	Sarıoğlan	Pafta	11
Köy	Çiftlik Kas.	Ada	
Mahalle		Parsel	4478
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Köy Tüzel Kişiliği		
Tescil Durumu	KKTVKK- 12.05.2005-213		
Bugünkü Kullanımı	Cami		

Tanımı

1858 yılında Hacı Mustafa Avanoğlu tarafından yaptırılmıştır. kasaba merkezinde yer alır. Dikdörtgen planlı, kesme taştan yapılmıştır. Yapının üst örtüsünü taşıyan ahşap direkler bulunmaktadır.Yapılan onarımlar sırasında orijinal planı değişmiştir. 200 metrekare iç alanı ve 70 metrekare mahfil alanı bulunmaktadır. Harimin kuzey cephesinde bulunan mahfil yan sahinlara doğru uzatılarak büyük U şeklinde düzenlenmiştir. Caminin tüm duvarlarına açılan dikdörtgen biçimli ikişer pencere ile aydınlatma sağlanmıştır. Caminin minaresi kuzeyde yer alır.

